

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

20 DÉCEMBRE 1951.

PROPOSITION

d'Enquête Parlementaire sur les responsabilités de l'état d'impréparation dans lequel se trouvait le pays lors de l'épizootie de stomatite aphteuse.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Au moment où nous rédigeons la présente proposition (mi-novembre 1951), un désastre d'une ampleur et d'une gravité exceptionnelle ravage nos campagnes.

Selon les derniers éléments statistiques connus, l'épizootie de stomatite aphteuse s'étend sur plus de 1.500 communes belges.

228.780 bêtes bovines, 4.854 moutons, 424 chèvres, 197.319 porcs sont atteints et contaminés.

Le nombre de foyers dépasse 15 milliers.

Il est malaisé, sinon impossible, de chiffrer les dégâts. Chacun s'accorde à reconnaître qu'ils sont considérables.

Par delà les méfaits directs de l'épizootie, il y a les méfaits indirects.

Il n'est pas exagéré d'affirmer que rarement notre agriculture a été frappée aussi cruellement.

* * *

Au cours de la séance de la Chambre du 4 décembre 1951, le Ministre de l'Agriculture a été interpellé.

Ce dernier a beaucoup insisté sur le fait que le virus devant lequel le pays s'est trouvé est d'un type peu connu.

Si même le fait était rigoureusement établi, il n'en resterait pas moins vrai qu'au moment où le fléau a atteint notre pays, notre équipement de lutte contre la fièvre aphteuse était formidablement déficient. On peut, sans crainte de démenti valable, affirmer que même si nous nous étions trouvés devant un type de virus connu, nous n'aurions pu lutter qu'avec des moyens trop limités en raison de l'insuffisance manifeste de notre équipement.

Nous trouvons confirmation implicite de cette constatation dans le passage suivant du plaidoyer prononcé à la Chambre, en séance du 4 décembre 1951, par le Ministre de l'Agriculture :

« Quel est le rythme de la production actuelle du vaccin ? Le département ne dispose actuellement que d'une installation incomplète, qui est utilisée au maximum ».

20 DECEMBER 1951.

VOORSTEL

tot Parlementair Onderzoek nopens de verantwoordelijkheid voor de onvoldoende voorbereiding van het land bij het uitbreken van het mond- en klauwzeer.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Toen wij de hand legden aan dit voorstel (half-November 1951), breidde zich over onze landelijke gewesten een ramp uit van buitengewone omvang en zwaarte.

Volgens de laatste bekende statistische gegevens heerst in meer dan 1.500 Belgische gemeenten mond- en klauwzeer.

228.780 runderen, 4.854 schapen, 424 geiten, 197.319 varkens zijn door besmetting aangetast.

Er zijn meer dan 15 duizend besmettingshaarden.

De schade kan moeilijk, zoniet onmogelijk, worden becijferd. Iedereen geeft toe dat zij aanzienlijk is.

Benevens de rechtstreekse gevolgen van de veeziekte, zijn er de onrechtstreekse nadelen.

Zonder te overdrijven, kan worden bevestigd dat onze landbouw zelden zo hard werd beproefd.

* * *

Tijdens de Kamervergadering van 4 December 1951 werd de Minister van Landbouw geïnterpelleerd.

De Minister wees er op, dat de virus van de ziekte die zich in het land verbreid, weinig gekend was.

Zelfs mocht zulks onbetwistbaar vaststaan, dan blijft niettemin, dat onze uitrusting tot bestrijding van het mond- en klauwzeer buitengewoon ontoereikend was toen de plaag ons land bereikte. Zonder vrees voor ernstige weerlegging, kan worden beweerd dat wij, zelfs indien wij hadden af te rekenen met een bekend virustype, de ziekte wegens de bijkbare ontoereikendheid van onze uitrusting slechts met al te beperkte middelen zouden hebben kunnen bestrijden.

Tot staving van onze bewering, kunnen wij volgend uittreksel aanhalen uit het pleidooi van de Minister van Landbouw, in de Kamer gehouden op 4 December 1951 :

« Welk is het huidige ritme van de productie van entstof ? Het Departement beschikt thans slechts over een onvolledige installatie, die tot het uiterste wordt gebruikt. »

G.

Ainsi que nous nous permettions de l'affirmer au cours du débat, les cultivateurs, victimes de l'imprévoyance et de l'impéritie des gouvernements, ne peuvent se contenter de nos controverses théoriques. Ils ne peuvent se déclarer satisfaits de nos spéculations théoriques autour de types de virus connus à ce jour.

Le fait brutal pour eux, c'est l'état d'impréparation dans lequel nous nous trouvions au moment où le fléau a fait son apparition.

Il est normal qu'ils demandent avec insistance que soient établies les responsabilités. Nous partageons leur opinion.

C'est pourquoi nous proposons que la Chambre institue une enquête parlementaire ayant pour objet de :

- 1° rechercher les responsabilités;
- 2° proposer des mesures pour éviter le renouvellement de situations du genre de celle qui nous préoccupe présentement.

La commission dont nous proposons l'institution pourrait, notamment, se saisir des questions ci-après :

a) Est-il exact qu'en 1946, le Ministre de l'Agriculture de l'époque a formulé certaines propositions qui n'ont été suivies d'aucune mesure pratique ?

b) Est-il exact qu'en décembre 1947, le Ministre de la Coordination Economique, chargé de s'occuper des recherches scientifiques, a proposé au Comité Ministériel de Coordination Economique, d'organiser systématiquement la lutte contre les épizooties en général, et la fièvre aphteuse en particulier ?

c) Est-il exact que ledit comité, en séance du 13 février 1948, a adopté le programme lui soumis par le ministre précité ?

d) Est-il exact que le Ministre de l'Agriculture de l'époque a été chargé de la réalisation de ce programme ?

e) Est-il exact que dès 1948, le Ministre de la Coordination Economique soulignait le caractère cyclique de certaines épizooties et, notamment, de la stomatite aphteuse ?

f) Qui est responsable du fait que les propositions admises par le Comité Ministériel de Coordination Economique, en date du 13 février 1948, n'ont pas été suivies de mesures pratiques ?

g) Qui est responsable du fait que les étables de contrôle de vaccins dont la demande de construction remonte au 2 octobre 1947 ne sont pas encore actuellement utilisables ?

h) Qui est responsable du fait que l'Institut de préparation du vaccin est seulement en construction alors que :

1° la demande d'installation a été introduite en date du 4 février 1948;

2° le terrain sur lequel il devait être construit a été acquis le 18 décembre 1948;

3° la mise en adjudication des travaux date de fin décembre 1949 ?

i) Qui est responsable de ce que les crédits prévus au budget de 1949 en vue de la construction de l'Institut Vaccinogène de Machelen n'ont plus figuré au budget de 1950 ?

L'agriculture a de tous temps été traitée en Cendrillon.

Zoals wij zo vrij waren in de loop van het debat er op te wijzen, kunnen de landbouwers slachtoffers van het gebrek aan voorzorg en van de onbekwaamheid van de regeringen, geen vrede nemen met onze theoretische controversen. Zij hebben evenmin iets aan onze theoretische beschouwingen over de thans bekende virus-types.

Zij staan voor een brutaal feit : de staat van onvoldoende voorbereiding waarin wij verkeerden toen de plaag uitbrak.

Het is dan ook normaal dat zij aandringen opdat zou worden uitgemaakt wie daarvoor verantwoordelijk is. Wij sluiten ons bij hun mening aan.

Daarom stellen wij voor dat de Kamer een parlementair onderzoek zou instellen ten einde :

- 1° de verantwoordelijkheden op te sporen;
- 2° maatregelen voor te stellen om in de toekomst toestanden te voorkomen, zoals die waarvoor wij thans bezorgd zijn.

De Commissie, waarvan wij de instelling voorstellen, zou o.m. onderstaande kwesties kunnen behandelen :

a) Is het waar dat, in 1946, de toenmalige Minister van Landbouw zekere voorstellen heeft gedaan welke door geen enkele praktische maatregelen werden gevolgd ?

b) Is het waar dat de Minister van Economische Coördinatie, die met het wetenschappelijk onderzoek was belast, in December 1947 aan het Ministerieel Comité voor Economische Coördinatie heeft voorgesteld, de bestrijding van de veeziekten over het algemeen, en van het mond- en klauwzeer, in het bijzonder, op stelselmatige wijze in te richten ?

c) Is het waar dat bedoeld Comité het door voormelde Minister voorgelegde programma op 13 Februari 1948 heeft aangenomen ?

d) Is het waar dat de toenmalige Minister van Landbouw belast werd met het verwezenlijken van bedoeld programma ?

e) Is het waar dat de Minister van Economische Coördinatie reeds in 1948 de nadruk legde op de terugkerende aard van sommige veeziekten en meer bepaaldelijk van het mond- en klauwzeer ?

f) Wie is er verantwoordelijk voor, dat de op 13 Februari 1948 door het Interministerieel Comité voor Economische Coördinatie goedgekeurde voorstellen door geen praktische maatregelen werden gevolgd ?

g) Wie is er verantwoordelijk voor, dat de stallen voor entstofcontrole, waarvan de aanbouw reeds op 2 October 1947 werd aangevraagd, thans nog niet bruikbaar zijn ?

h) Wie is er verantwoordelijk voor, dat het Instituut voor Entstofbereiding thans eerst in aanbouw is, als men bedenkt :

1° dat de aanvraag tot inrichting ingediend werd op 4 Februari 1948;

2° dat de grond, waarop het gebouwd moest worden, op 18 December 1948 werd verworven;

3° dat de aanbesteding van de werken einde December 1949 plaats had ?

h) Wie is er verantwoordelijk voor, dat de kredieten, die in de begroting voor 1949 ingeschreven waren voor het bouwen van het Rijksinstituut voor Entstofbereiding te Machelen, in de begroting voor 1950 niet meer voorkwamen ?

De landbouw werd steeds stiefmoederlijk behandeld.

A l'heure où plus de 10 % de ses bêtes bovines sont contaminées, nous ne pouvons nous contenter de voter des ordres du jour et nous ne pouvons nous limiter à lui faire des promesses dont elle a le droit de se méfier parce qu'elle a été trop souvent dupée.

Des faits troublants sont soulignés. Des insinuations et des accusations graves sont formulées.

Si des fautes ont été commises, elles doivent être établies. Elles pourront alors être sanctionnées.

Les victimes du désastre ont droit à la Vérité. En outre, nous nous devons de prendre des mesures pratiques pour qu'à l'avenir, leur sécurité soit mieux assurée.

Nu meer dan 10 % van de runderen besmet zijn, kan het niet volstaan moties goed te keuren en mogen wij er ons niet toe beperken aan de landbouw beloften te doen welke hij terecht mistrouwt omdat hij al te dikwijls werd gefopt.

Bevreemdende feiten worden aangehaald. Erge insinuaties en beschuldigingen worden geuit.

Zo fouten werden begaan, moeten zij in het klare worden getrokken. Dan zullen zij niet ongestraft blijven.

De slachtoffers van de ramp hebben recht op waarheid. Bovendien moeten wij praktische maatregelen nemen ten einde hun veiligheid beter te waarborgen in de toekomst.

René DIEUDONNE.

PROPOSITION

Article premier.

Il est institué une commission d'enquête parlementaire chargée d'établir les responsabilités de l'état d'impréparation dans lequel se trouvait le pays lors de l'épizootie de stomatite aphteuse.

Elle peut, notamment, s'enquérir si :

a) en décembre 1947, le Ministre de la Coordination Economique a proposé au Comité Ministériel de Coordination Economique d'organiser systématiquement la lutte contre les épizooties en général, et la fièvre aphteuse en particulier;

b) le 13 février 1948, ledit comité a adopté le programme qui lui était soumis par le ministre précité;

c) le ministre de l'Agriculture de l'époque a été chargé de la réalisation de ce programme;

d) dès 1948, le Ministre de la Coordination Economique soulignait le caractère cyclique de certaines épizooties et, notamment, de la stomatite aphteuse.

Elle peut, notamment, rechercher qui est responsable du fait que :

a) les étables de contrôle de vaccins, dont la demande de construction remonte au 13 février 1948, ne sont pas encore utilisables actuellement;

b) l'Institut de préparation du vaccin est seulement en construction alors que :

1° la demande d'installation a été introduite le 4 février 1948;

2° le terrain sur lequel il doit être construit a été acquis le 18 décembre 1948;

3° les travaux ont été mis en adjudication à la fin décembre 1949.

c) les crédits prévus au budget de 1949 pour la construction de l'Institut Vaccinogène de Machelen n'ont plus figuré au budget de 1950.

Art. 2.

La commission se compose de 9 membres à nommer par le bureau de la Chambre des Représentants.

VOORSTEL

Eerste artikel.

Er wordt een Commissie voor parlementair onderzoek ingesteld, om uit te maken wie verantwoordelijk is voor de onvoldoende voorbereiding van het land bij het uitbreken van het mond- en klauwzeer.

Zij kan onder meer onderzoeken :

a) of de Minister van Economische Coördinatie in December 1947 aan het Ministerieel Comité voor Economische Coördinatie heeft voorgesteld, de bestrijding van de veeziekten over het algemeen, en van het mond- en klauwzeer in het bijzonder, stelselmatig in te richten;

b) of bedoeld Comité het door voormelde Minister voorgelgde programma op 13 Februari 1948 heeft aangenomen;

c) of de toenmalige Minister van Landbouw belast werd met de uitvoering van dit programma;

d) of de Minister van Economische Coördinatie reeds in 1948 de nadruk legde op de terugkerende aard van sommige veeziekten, en meer bepaaldelijk van het mond- en klauwzeer ?

Zij kan, onder meer, nasporen wie er verantwoordelijk voor is :

a) dat de stallen voor entstofcontrole, waarvan de aanvraag tot aanbouw reeds op 2 October 1947 werd ingediend, thans nog niet bruikbaar zijn;

b) dat het Instituut voor Entstofbereiding thans eerst in aanbouw is, terwijl :

1° de aanvraag tot inrichting ingediend werd op 4 Februari 1948;

2° de grond, waarop het gebouwd moest worden, op 18 December 1948 werd aangekocht;

3° de aanbesteding van de werken einde December 1949 plaats had;

c) de kredieten uitgetrokken op de begroting voor 1949 voor de aanbouw van het Instituut voor Entstofbereiding te Machelen niet meer voorkwamen op de begroting voor 1950.

Art. 2.

De Commissie bestaat uit negen leden, aan te wijzen door het Bureau van de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Art. 3.

Elle a les pouvoirs établis par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires.

Art. 4.

Elle peut procéder à l'audition de témoins pour autant que trois de ses membres soient présents. Elle peut s'adjoindre un ou plusieurs secrétaires pris en dehors de son sein.

Art. 5.

Une somme de 500.000 francs est inscrite au budget de la Chambre pour couvrir les frais d'enquête.

Art. 6.

Les opérations d'enquête ne seront pas suspendues en cas de clôture de la session ou d'ajournement de la Chambre.

Art. 7.

La Commission fera rapport à la Chambre.

20 décembre 1951.

Art. 3.

Zij beschikt over de bevoegdheden vastgesteld bij de wet van 3 Mei 1880 op het parlementair onderzoek.

Art. 4.

Zij kan getuigen horen, voor zover drie van haar leden aanwezig zijn. Zij kan beroep doen op één of meer buiten haar midden gekozen secretarissen.

Art. 5.

Een bedrag van 500.000 frank wordt op de begroting van de Kamer uitgetrokken tot bekostiging van het onderzoek.

Art. 6.

De onderzoeksverrichtingen worden niet geschorst bij sluiting van het zittingsjaar of verdaging van de Kamer.

Art. 7.

De Commissie brengt verslag uit bij de Kamer.

20 December 1951.

R. DIEUDONNE.
J. CHALMET.
E. RONGVAUX.
P. DIRIKEN.
E. DELTENRE.
A. H. SAINTE.